

รายงานการรับคณะโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำอาชีพสตรีบ้านไล่โว่ - สาละวะ
ณ โครงการพัฒนาตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เชียงราย

วันที่ 23 กรกฎาคม 2563

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	- สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดีฯ ได้รับสั่งต่อหม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล มาว่าอยากให้ชาวบ้านและผู้นำกลุ่มอาชีพหัตถกรรมสตรีบ้านไล่โว่ - สาละวะ มาศึกษาดูงานที่โครงการพัฒนาตอยตุงฯ เพื่อนำความรู้กลับไปพัฒนาและต่อยอดงานหัตถกรรมของชุมชน - สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกาญจนบุรีได้ทำหนังสือขออนุญาตที่โครงการพัฒนาตอยตุงฯ เรียนถึงประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2563
วัตถุประสงค์	ศึกษาดูงานด้านการพัฒนาอาชีพหัตถกรรม โดยเน้นการพัฒนาต่อยอดจากภูมิปัญญาและศักยภาพที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ กระบวนการแปรรูปเพิ่มมูลค่า ใช้ตลาดนำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง
องค์ประกอบคณะ	คณะจำนวน 38 คน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 : ชาวบ้านจากโครงการพัฒนาชุมชน ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติ จังหวัดกาญจนบุรี ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 20 คน จากบ้านไล่โว่ 10 คน จากบ้านสาละวะ 10 คน และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดและอำเภอ 10 คน กลุ่มที่ 2 : นางมณี วุฒิสวรรณ นายกสมาคมไทย-รามัญ และนายปกรณ์ กรรณวัลลี นายอำเภอสังขละบุรีพร้อมด้วยคณะ จำนวน 6 คน กลุ่มที่ 3: นางจิรภา สินธุนาวา ผู้ช่วยปลัดกระทรวงยุติธรรม และ น.ส.พรนภา นิมิตรธนะเศรษฐ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
ผู้ประสานงานคณะ	นางณัฐภัทร์ ศิริพันธ์ พัฒนาการอำเภอสังขละบุรี
เจ้าหน้าที่รับคณะ	1. หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร 2. นางสาววิสิษฐ์อร รัชตะนาวิณ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้

	3. นายจักรายุทธ์ คงอุไร ดีไซน์เนอร์ 4. นางสาวณัฏฐวรรค์ ขันติสิทธิ์ ผู้จัดการส่วนมหาวิทยาลัยที่มีชีวิต 5. นายพีระ ตันเถียร เลขานุการประธานเจ้าหน้าที่บริหาร 6. นางอมรรัตน์ บังคมเนตร ผู้จัดการเผยแพร่องค์ความรู้ 7. นางสาวจรรยา เดชพัฒน์กิจ เจ้าหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้ 8. นางสาวกนกวรรณ รัชตัญญิทธิย์ เจ้าหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้ 9. นางสาววิภาวดี พิมลธิติกุล เจ้าหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้
แหล่งสนับสนุนงบประมาณ	มูลนิธิฯ สนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมดด้วยรหัสงาน 916-263-101 โครงการจัดหลักสูตรศึกษาดูงานเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง

2. กำหนดการคณะ

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
วันพฤหัสบดีที่ 23 กรกฎาคม 2563		
08.00 – 09.15 น.	ออกเดินทางจากโรงแรมลักษวรรณ บุติก ไปยังอบต.แม่ฟ้าหลวง	รถตู้คอยรับที่โรงแรม คณะกรรมการตรวจวัดไข้เพื่อคัดกรองโควิด – 19 ก่อนขึ้นรถ
09.15 – 09.30 น.	เข้าห้องน้ำ	
09.30 – 09.35 น.	เดินทางไปหมู่บ้านชาแฮ่งพัฒนา	
09.35 – 09.50 น.	รับประทานอาหารว่าง	
09.50 – 11.00 น.	พูดคุยแลกเปลี่ยนกับกลุ่มเกษตรกรหมู่บ้านชาแฮ่ง	

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
	พัฒนาที่ศาลาหมู่บ้าน ● ความเป็นมาของกลุ่มหัตถกรรม การบริหารจัดการกลุ่ม ● การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อยอดจากศักยภาพที่ชาวบ้านมีฝีมือ เครื่องมือ ● การวางแผนการผลิต การคำนวณต้นทุน กำไร ● งานที่ทำร่วมกับแบรนด์ตอยตุง	
11.00 – 11.30 น.	เดินดูงานหัตถกรรมและก๊อผ้าของชาวบ้านในหมู่บ้าน หาแหล่งพัฒนา	ถ้าฝนตก งดกิจกรรมนี้
11.30 – 11.40 น.	เดินทางไปยังโครงการพัฒนาตอยตุงฯ	
11.40 – 12.30 น.	รับประทานอาหารกลางวันที่ครัวต๋านัก	
12.30 – 13.00 น.	เยี่ยมชมพระตำหนักตอยตุง	
13.00 – 13.30 น.	เดินทางไปยังศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ	
13.30 – 14.30 น.	ศึกษาดูงานศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ (โรงงานทอผ้าและโรงย้อมผ้า) ครั้งแรกก่อตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์ฝึกอาชีพด้านหัตถกรรม เป็นพัฒนาขึ้นกลางน้ำ โดยการสร้างงานสร้างอาชีพ เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้ที่มั่นคง พอเพียง โดยการต่อยอดจากภูมิปัญญาเดิมของชาวบ้าน และเสริมในสิ่งที่ขาด โดยการให้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ อุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานเหมาะสมกับการทำงาน ตรวจสอบคุณภาพทุกขั้นตอน สำคัญคือผลิตภัณฑ์ต้องออกแบบตามที่ลูกค้าหรือตลาดต้องการ และชาวบ้านเองจะได้เรียนรู้การทำงานจากการปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง เป็นการพัฒนาทักษะความชำนาญเพิ่มขึ้นไปอีกด้วย ● ชมกระบวนการผลิต ● ชมตัวอย่างผลิตภัณฑ์ของตอยตุง และของชุมชน ● ทดลองย้อมผ้าด้วยสีย้อมธรรมชาติ	
14.30 – 15.30 น.	กลุ่มผู้นำอาชีพสตรีบ้านไลโว่ – สาละวะนำเสนอข้อมูลงานหัตถกรรมที่ทำอยู่ในปัจจุบันและแลกเปลี่ยนพูดคุย	

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
	กับดีไซเนอร์ตอยตุง และเจ้าหน้าที่โรงงานทอผ้า	
15.30 – 15.45 น.	รับประทานอาหารว่างที่โรงอาหาร	
15.45 – 16.45 น.	สรุปทบทวนการเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน	
16.45 น.	เดินทางไปยังที่พัก ศิลามณี รีสอร์ท อ.แม่สาย	คณะเปลี่ยนจากรถตู้ มูลนิธิฯ ใช้รถบัสของ คณะ เพื่อเดินทางไป ยังที่พัก

3. เนื้อหาการเรียนรู้ของคณะ

- คณะเดินทางมาถึงหมู่บ้านชาแฮ่งพัฒนาเวลา 09.30 น. หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหารมูลนิธิฯ เจ้าหน้าที่ และกลุ่มหัตถกรรมบ้านชาแฮ่งพัฒนาต้อนรับคณะ โดยมี นายอำเภอแม่ฟ้าหลวงร่วมด้วย

3.1 คณะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับกลุ่มหัตถกรรมหมู่บ้านชาแฮ่งพัฒนา (09.30 – 11.30 น.)

ผู้ร่วมพูดคุยกับคณะประกอบด้วย

1. หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล	ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
2. นายจักรายุทธ์ คงอุไร	ดีไซเนอร์
3. นายพงษ์ศักดิ์ อภิสวัสดิ์สุนทร	ผู้จัดการส่วนงานพัฒนาสังคม
4. นายฐากร เดชพัฒนกิจ	หัวหน้างานพัฒนาอาชีพ ส่วนงานพัฒนาสังคม
5. นางมยุรา ศิลาวงศกรกุล	ประธานกลุ่มหัตถกรรมหมู่บ้านชาแฮ่งพัฒนา
6. นางสุกัญญา หริชัยกุล	สมาชิกกลุ่มหัตถกรรมหมู่บ้านชาแฮ่งพัฒนา
7. นางสาวศุภรัตน์ จะพื่อ	สมาชิกกลุ่มหัตถกรรมหมู่บ้านชาแฮ่งพัฒนา
8. นางนิภา พรสกุลไพศาล	สมาชิกกลุ่มหัตถกรรมหมู่บ้านชาแฮ่งพัฒนา

ประเด็นการแลกเปลี่ยนพูดคุย

นางมยุรา ศิลาวงศกรกุล : เล่าถึงความเป็นมาของกลุ่มหัตถกรรมหมู่บ้านชาแฮ่งพัฒนาว่า การทำงานหัตถกรรมจำหน่ายเริ่มขึ้นครั้งแรกเมื่อสามปีกรรยามิชนันารีเข้ามาเผยแพร่ศาสนา และเห็นว่างานหัตถกรรมของชาวบ้านที่ทำไว้ใช้กันเองสวยงามมีเอกลักษณ์ จึงขอให้ผลิตและรับซื้อสินค้าจากชาวบ้านไปขายที่เชียงใหม่ และขายต่อยังต่างประเทศ จากนั้นชาวบ้านก็ทำงานหัตถกรรมขายเรื่อยๆ แต่ไม่มากนัก

ยิ่งช่วงนี้ภาวะเศรษฐกิจไม่ดี การรับซื้อจึงเจ็บบ ปัจจุบันจึงขายงานหัตถกรรมให้กับคนในพื้นที่ และมีบางกลุ่มที่รับงานจากโครงการพัฒนาตอยตุงฯ มาทำที่บ้านด้วย

เมื่อโครงการพัฒนาตอยตุงฯ เข้ามาช่วงแรก คุณชาย (ม.ร.ว. ดิศนัดดา ดิศกุล) เข้ามาในหมู่บ้านชาแห่่งและเห็นว่าชาวบ้านมีศักยภาพในการทำงานหัตถกรรม จึงถามว่าอยากจะทำกลุ่มไหม ทางชาวบ้านก็บอกว่าการทำกลุ่มต้องใช้เงินทุนแต่ชาวบ้านไม่มีเงิน คุณชายก็บอกว่า “ถ้าต้องการเงินทุน ฉันจะให้ แต่ไม่ได้ให้ฟรีนะ ต้องเอามาคืน แต่ไม่กำหนดวันคืน ไม่คิดดอกเบี้ย เอาไหม” ทางกลุ่มจึงปรึกษากัน และขอรับเงินทุนจากคุณชายมาตั้งต้น จำนวน 20,000 บาท ซึ่งทำให้สามารถยืนได้ด้วยตนเองจนถึงทุกวันนี้ แนวคิดของคุณชายที่ให้ชาวบ้าน คือ ไม่ใช่การให้เปล่า แต่ให้โอกาส ช่วยให้เรา (ชาวบ้าน) อยู่ได้ แล้วค่อยนำเงินมาคืน โดยไม่ได้ทำสัญญาใดๆ เลย

นายพงษ์ศักดิ์ อภิสิทธิ์สุนทร : เสริมว่า ผมทำงานส่วนพัฒนาสังคม ทำงานประสานกับชาวบ้านในพื้นที่ วันหนึ่งหมู่บ้านชาแห่่งพัฒนาสอบถามมาว่า จะขอคืนเงินที่เคยได้จากคุณชายไปทำงานหัตถกรรมตอนนั้น จำนวน 20,000 บาท จึงทำบันทึกเพื่อคืนเงินให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ แสดงให้เห็นว่าถึงเวลาจะผ่านไปนานมากแล้วแต่ชาวบ้านก็ยังไม่มีลืม สะท้อนถึงความซื่อสัตย์ เอามาเท่าไรก็คืนไปเท่านั้น

หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล : เล่าย้อนถึงที่มาที่ไปของการศึกษาดูงานในครั้งนี้เพื่อกระตุ้นชาวบ้านที่มาเข้าร่วมว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดีฯ ทรงติดต่อมาหาคุณชายหรือคุณพ่อผมทางไลน์ว่า ตอนนี้ ทรงงานอยู่ในพื้นที่ มีชาวบ้านที่ทำงานหัตถกรรม และต้องการที่จะพัฒนางานสินค้าตัวเอง เพราะเห็นยามที่ทรงใช้ (ยามตอยตุง) จึงทรงอยากให้มีมาดูงานที่ตอยตุง คุณชายจึงส่งเรื่องต่อมาให้ผม ผมมาดูแลคณะด้วยตัวเอง เพราะว่าเราให้ความสำคัญกับชุมชน กับชาวบ้านที่ต้องการพัฒนาชีวิตตัวเองให้ดีขึ้น เราเคยไปทำงานกับค่ายผู้ลี้ภัยเมื่อ 5-6 ปีที่แล้ว ก็ไปนอนโรงแรมของชุมชนนี้ วันนี้จึงอยากถามว่า ที่มาวันนี้ รู้หรือเปล่าว่ามาทำอะไร เขาบังคับให้มาหรือเปล่า เขาโกงคนขึ้นรถมาหรือเปล่า หรือสมัครใจมาเอง ใครสมัครใจมาขอดูมือได้ไหม (ชาวบ้านจึงยกมือขึ้น เพื่อยืนยันว่าสมัครใจมาเอง) คนที่สมัครใจมาก็ต้องมีคำถามที่อยากจะรู้ เราเองก็ตั้งคำถามเหมือนกันว่า กลุ่มนี้จะมาดูงานที่ตอยตุง จะทำอย่างไรถึงจะดูงานและเกิดประโยชน์ให้มากที่สุด

อันที่หนึ่ง อยากให้มาเจอกับชุมชนที่ตอยตุงก่อน ต้องเข้าใจก่อนว่าชุมชนที่เราอยู่นี้อยู่กันมา 30 ปี เพราะฉะนั้นเราทำงานกันมาอย่างตลอด ต่อเนื่อง สิ่งที่ได้เห็นในวันนี้เป็นผลของความทุ่มเทในการทำงานตลอด 30 ปี เป็นสิ่งที่เกิดจากการลงมือทำจริงๆ ทำเองด้วย และที่ตอยตุงเข้ามาช่วยด้วย ป้าๆ พี่ๆ ที่ต้องบอกว่าเป็นผู้นำกลุ่มที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ และสินค้าขึ้นมาจากจนกระทั่งถึงจุดๆ นี้ได้ คิดว่ามีประสบการณ์ในการ

ทำงานที่จะแบ่งปันได้ จึงอยากให้ทางคณะชักถามสิ่งที่อยากรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ตอนเริ่มต้นแรกๆ ที่นี้ก็ทำแบบเดิมๆ ทำผลิตภัณฑ์ที่ใส่เองตามเผ่าตนเอง ตามที่พ่อแม่สอนมา

ช่วงบ่าย จะได้เห็นผลิตภัณฑ์ของดอยตุงที่เริ่มปรับ นำเทคนิคพื้นฐานของชุมชนมาประยุกต์ให้กลายเป็นสินค้าที่ตอบโจทย์ตลาดมากขึ้น แต่ยังคงความเป็นชนเผ่าอยู่ ต้องมาดูว่าทางคณะอยากทำแบบนั้นด้วยหรือไม่ แล้วมาคุยด้วยกันว่ากลับไปแล้วอยากทำอะไร อยากเรียนรู้เพิ่มเติมในเรื่องไหน เพื่อที่ทางทีมงานจะได้ช่วยกันสรุปและนำมาเติมให้กับทุกท่านได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ในวันนี้ไม่อยากให้คณะมานั่งฟังเราพูดเพียงฝั่งเดียวเพราะจะไม่เกิดประโยชน์ อยากให้สอบถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

นางสาวศุภรัตน์ จะพือ : เล่าให้ฟังต่อว่าตนเองทำงานหัตถกรรมเป็นอาชีพเสริม ปัจจุบัน ถ้าทำแต่อาชีพหลักเพียงอย่างเดียวจะไม่พอเลี้ยงครอบครัว ต้องทำอาชีพเสริมด้วย เสร็จจากงานหลักก็มีเวลว่างก็ทำงานหัตถกรรม เย็บผ้ารับจ้างทำต่อจากคนในหมู่บ้านอีกที่ ตนเองเป็นคนรุ่นใหม่ก็อยากสานงานต่อ แต่แรกไม่มีพื้นฐานด้านนี้เลย ใช้จักรเย็บผ้าไม่เป็นเลย ทางโครงการก็ให้โอกาสไปเรียนรู้ที่โรงงาน ปัจจุบัน ก็เย็บเป็นแล้ว และยังสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมของชนเผ่าด้วยไม่ยากให้หายไป

นายฐากร เดชพัฒน์กิจ : กล่าวเสริมว่า ทุกครั้งที่มียานจากทางโรงงาน (ดอยตุง) เราจะประชาสัมพันธ์ให้กับชาวบ้าน แล้วให้ชาวบ้านลงชื่อ และเข้ารับการอบรม เพราะไม่ว่าจะทำงานชิ้นไหนก็ตามจะต้องฝึกทำก่อน ต้องมาร่วมพูดคุยกันก่อน เมื่อผ่านการฝึกแล้ว จะให้ทดลองทำชิ้นงานและตรวจสอบคุณภาพก่อนว่าสินค้าได้คุณภาพตามมาตรฐานตามที่เรากำหนดไหม ถ้าผ่านแล้วจึงค่อยแจกจ่ายงานให้ตามออเดอร์ที่เรามี โดยกระจายงานให้กับผู้สมัครเท่าๆ กัน และสิ่งที่สำคัญในการทำงานทุกครั้งคือ การมีข้อตกลงร่วมกันกับชุมชน และคุณภาพของผลงาน

นางณัฐภัทร ศิริพันธ์ พัฒนาการอำเภอสังขละบุรี : เล่าให้ทางดอยตุงฟังว่า ผ้าทอของทางไล่โว่สาละวะ เป็นผ้าทอที่ทอจากกิเอา มีลวดลายที่สวยงาม และมีความคงทน อายุการใช้งานนานเป็นร้อยปี ชาวบ้านใช้เวลาทอเป็นปี เนื่องจากใช้เวลารว้างจากการทำอะไรทำสวนมาทอผ้า ทอไว้เพื่อใช้งานเองไม่ได้ทอเพื่อการขาย ทางพัฒนาชุมชนจึงนำสินค้าของชาวบ้านไปวางขายที่โรงแรมธาราบุรี แต่วางไว้ 2 เดือนก็ไม่มีคนซื้อ เพราะว่ราคาราคาค่อนข้างสูง จับต้องยาก จึงเป็นที่มาของการพัฒนารูปแบบเพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาด ประกอบกับสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภาฯ ทรงมีรับสั่งว่า น่าจะพัฒนาเหมือนกระเป๋าทรงสะพาย ซึ่งเป็นลายที่น่ายรักสวยงาม จึงอยากให้มาดูงานที่ดอยตุงเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และปัญหาอีกอย่างคือ เส้นด้ายที่ชาวบ้านใช้ไม่ใช่เส้นใยธรรมชาติ เป็นเส้นใยสังเคราะห์ที่ซื้อมา ไม่ใช่สีย้อมธรรมชาติ และการออกแบบผลิตภัณฑ์ยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

นางสาวสาวณี คงหนาคี ประธานกลุ่มสตรีบ้านไล่โว่อายุ 21 ปี : อยากเอาผ้าของเรามาแปรรูปเหมือนของที่นี้ อยากได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการเย็บผ้า เพราะส่วนใหญ่ทางชุมชนจะเย็บด้วยมือ ทำเพื่อใช้งาน ทำตามที่ทำได้ และไม่มีการเย็บจักร เคยมีพัฒนาการเข้าไปสอนเย็บจักร แต่ทำไม่ได้ มันยาก อยากได้วิธีการเย็บผ้า

หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล : เสริมเพื่อให้กำลังใจกับทางคณะว่า โจทย์ที่ชุมชนเป็นอยู่ไม่ได้ต่างจากดอยตุงเมื่อ 30 ปีก่อนเลย 30 ปีที่แล้วดอยตุงก็เป็นพื้นที่ปิด ไม่มีใครมาได้เหมือนกัน ปัจจุบัน ชาวบ้านก็ไม่ได้ขยายพื้นที่ออกไปเพราะอยู่ในพื้นที่เขตป่าเหมือนกัน บริหารจัดการไม่ให้งรุกรุกพื้นที่ป่า ในขณะที่ก็มีความเจริญเข้ามา มีธนาคาร มีไฟฟ้าใช้ มีโรงเรียน แต่สิ่งหนึ่งที่ชุมชนดอยตุงทำมาตลอดและทำได้ดีมาก คือการอยู่ร่วมกับป่า อยู่ร่วมกับธรรมชาติ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชนเผ่ากระเหรี่ยงเหมือนกัน ซึ่งเป็นสิ่งดี ดังนั้นเรื่องการอนุรักษ์ก็ต้องทำความเข้าใจกันไป โจทย์ก็ยังเหมือนเดิม คือทำอย่างไรจึงจะมีรายได้ที่เพียงพอ มีอนาคตที่ดีสามารถส่งเสียเลี้ยงดูลูกหลานได้ การที่มีกลุ่มสตรีขึ้นมาเป็นเรื่องที่ดี การที่ไม่มีไฟฟ้านั้นไม่ใช่ปัญหา เพราะยังมีวิธีอื่นอีกเยอะ แต่สิ่งที่ต้องมีเป็นพื้นฐานคือ ความพยายาม ต้องถามตัวเองว่ามีความพยายามหรือเปล่า เพราะถ้ามีความพยายาม ความรู้ก็มีอยู่รอบตัว แต่ถ้าหากไม่มีความพยายามที่จะเรียนรู้ก็จะไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย ฉะนั้นเรื่องของการเย็บนั้นทำได้ไม่ยาก เรื่องของวัตถุดิบต่างๆ ไม่จำเป็นต้องซับซ้อนก็ได้แต่ต้องมีคุณภาพ สินค้าของชนเผ่าถ้าเทียบกับชนเผ่าทั้งหมด สินค้าของเผ่ากระเหรี่ยงเป็นสินค้าที่ขายเยอะที่สุดในทุกที่มีความต้องการของตลาดสูงกว่าชนเผ่าอื่น แต่สิ่งที่ต้องเน้น คือ

1. เราจะประยุกต์อย่างไรให้สินค้าของเราถูกใจคนในเมืองกรุงที่จะเป็นคนซื้อของ และจะอย่างไรให้สินค้ากระเหรี่ยงที่ออกมาจากหมู่บ้านของเราแตกต่างจากคนอื่น เพราะถ้าเราขายเหมือนกัน ก็จะไม่ไ้ราคา แต่ถ้าเราเน้นเรื่องคุณภาพ เน้นเรื่องความแตกต่าง เราก็จะพัฒนาต่อไปได้และไปได้ไกลกว่าคนอื่น

2. การใช้สีและการจับคู่สีในการออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นสิ่งที่สำคัญ ดีไซน์เนอร์ของเรา (แนะนำ ดีไซน์เนอร์ นายจักรยุทธ์ คงอุไร) มีประสบการณ์ทำงานกับมูลนิธิ มาสิบกว่าปี วันนี้มาร่วมรับคณะเพื่อมาช่วยกันรับฟังปัญหาด้วย ทางมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังมีทีมดีไซน์เนอร์อีกเยอะที่กรุงเทพฯ ที่พร้อมจะให้คำแนะนำในเรื่องของการออกแบบผลิตภัณฑ์ การดีไซน์ มูลนิธิ ยินดีที่จะสนับสนุน

สำคัญที่สุดชาวบ้านต้องมีความพยายาม ดังที่คุณชายพูดเสมอว่า “ถ้าชาวบ้านไม่ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง และไม่พร้อมที่จะเดินไปบนความยากลำบากในการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาจะไม่เกิดประโยชน์ ทำไปก็เท่ากับว่าเสียเวลา เสียเวลาชาวบ้าน ทำไปแล้วไม่เกิดอะไรขึ้น” ดังนั้นวันนี้อยากให้ถามใจตัวเองว่าพร้อมไหม เพราะมันยากแน่นอน แต่ไม่ใช่ว่าทำไม่ได้ มันมีทางออก

(ซ้าย) คณะพูดคุยแลกเปลี่ยนกับกลุ่มหัตถกรรมหมู่บ้านชาแห่งพัฒนา

(ขวา) นางสาวสาวนี่ คงนาคดี ประธานกลุ่มสตรีบ้านไล่โว่ (เสื้อสีขาวเขียว ผ้าคล้องคอสีชมพู)

นายณรงค์พล คิดอ่าน นายอำเภอแม่ฟ้าหลวง : กล่าวแนะนำเพิ่มเติมว่าการผลิตสินค้าต้องตามเทรนด์และสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่น ช่วงนี้อยู่ในสถานการณ์โควิด คนต้องใช้หน้ากากในการดำรงชีวิตทุกวัน เราก็อาจนำผ้าของชนเผ่ากะเหรี่ยงมาทำหน้ากากเพื่อจำหน่าย สำหรับส่วนราชการ ท่านนายอำเภอสังขละบุรี อาจจะต้องเข้ามาช่วยโดยอาจจะกำหนดให้ส่วนงานราชการสวมเสื้อชนเผ่ากะเหรี่ยงทุกวันศุกร์ เพื่อจะได้ช่วยกันอุดหนุนสินค้าของชุมชนเป็นต้น นอกจากนี้ การออกแบบผ้าพันคอลายประยุกต์ก็น่าสนใจ เพราะว่า ทุกๆ ที่รวมถึงเมืองกาญจนบุรีก็มีฤดูหนาวเหมือนกัน เป็นสิ่งที่จะต้องใส่ และชนเผ่ากะเหรี่ยงเองมักจะ ได้เปรียบชนเผ่าอื่นในเรื่องสีด้วย เพราะเผ่าอื่น เช่น อาข่ากับลาหู่จะเน้นสีดำและสีแดงเป็นหลัก ออกแบบ ยาก แต่ของชนเผ่ากะเหรี่ยงนั้นสามารถออกแบบได้หลากหลายตามความต้องการของตลาด

เนื่องจากคณะสนใจเทคนิคการทำผลิตภัณฑ์และเพื่อให้ชาวบ้านได้สัมผัสชิ้นงานฝีมือและพูดคุยกันเองระหว่างชาวบ้านต่อชาวบ้าน จึงแบ่งคณะเป็น 2 กลุ่มตามหมู่บ้าน ตามงานหัตถกรรมของชาวบ้านชาแห่งซึ่งจัดแสดงไว้ 2 โต๊ะ โต๊ะหนึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ชาวบ้านชาแห่งออกแบบเองทำเอง และอีกโต๊ะหนึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่แบรนด์ดอยตุงออกแบบและให้ชาวบ้านทำ

คณะสอบถามเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของชาวบ้านเขาแห่งพัฒนา

คณะสนใจซักถามเรื่องวิธีการเย็บผ้าเพื่อให้เกิดลายของชนเผ่าลาหู่ ขั้นตอนและกระบวนการผลิตย้อม โดยชาวบ้านเขาแห่งพัฒนาอธิบายว่าหากทำคนเดียวจะใช้เวลานาน จึงใช้วิธีแบ่งงานกันทำ ย้อม 1 ใบใช้คนทำ 3 คน ประกอบด้วยคนทอสาย คนเย็บลายผ้า และคนประกอบชิ้นส่วนขึ้นมาเป็นกระเป๋า ภายใน 1 เดือนทำได้ 50 ใบ (ทำในเวลาว่าง) แต่ต้องตกลงกันก่อนตั้งแต่แรกเรื่องรายรับและกำหนดการส่งงาน เพื่อไม่ให้ผิดใจกัน ชาวบ้านไล่โว่-สาละวะแลกเปลี่ยนว่าการทำย้อมกะเหรี่ยง 1 ใบนั้นใช้เวลามาก เนื่องจาก 1 คนต้องทำทุกอย่างด้วยตนเองทั้งหมด และเล่าให้ฟังว่าคนกะเหรี่ยงก็มีลายผ้าที่มีความหมายเหมือนคนลาหู่เช่นกัน มีลายภูเขา ต้นไม้ จากนั้น สอบถามเรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ เช่น กี่ทอ จักรเย็บ การเรียนเรื่องเย็บว่าเรียนอย่างไร นานหรือไม่ ซึ่งชาวบ้านเขาแห่งพัฒนาแนะนำว่าให้เริ่มจากเย็บจักรแบบขาเหยียบก่อน ชำนาญแล้วค่อยไปจักรไฟฟ้า และไม่ยาก แต่ก่อนก็เย็บไปเป็น ผีกไปก็ทำได้ นอกจากนี้ ชาวบ้านยังแลกเปลี่ยนเรื่องเทคนิคการเย็บลายแบบลาหู่ การคิดผลิตภัณฑ์ การปรับเรื่องการใช้งานจากกระเป๋าชนเผ่าให้เป็นแบบที่คนซื้อ เช่น ปรับขนาด การใส่ซิป การใช้ลายชนเผ่าตกแต่งแทนที่จะใช้ทั้งใบ เพราะถูกใจคนซื้อและยังลดต้นทุนและเวลาในการผลิตด้วย จากนั้นจึงสลับโต๊ะ

หลังจากนั้นได้พาคณะเขาไปดูกี่ทอผ้าและจักรเย็บที่บ้านชาวบ้านเพื่อให้เห็นเครื่องมือที่ใช้ในการทำงาน คณะให้ความสนใจกับกี่ทอผ้ามากเนื่องจากกี่ยี่สิบสำหรับทอผ้ากะเหรี่ยงของตนยังเป็นกี่ยี่สิบที่ทอได้วันละไม่มาก ไม่มีไม้เหยียบ จึงได้ขอทดลองทอและสอบถามถึงวิธีการติดตั้ง วัสดุที่ใช้และความยาวที่ทอได้

ต่อวัน นอกจากนี้ยังสนใจจักรเย็บผ้าที่ชาวบ้านใช้สำหรับประกอบกระเป๋า ชนตอนและวิธีการเย็บลายลาหู่ จากผ้าชิ้นเล็กๆ ขึ้นมาเป็นลวดลายซับซ้อน สอบถามถึงขั้นตอนการเย็บและปริมาณที่ชาวบ้านเย็บได้ในแต่ละวัน (ชาวบ้านตอบว่าขึ้นอยู่กับความยากง่ายของลาย ส่วนใหญ่คนที่ทำเป็นผู้สูงอายุและทำในเวลาว่างเพราะคนรุ่นใหม่ทำไม่เป็น แต่ไม่เคยบันทึกไว้ว่าแต่ละวันทำได้เท่าไร)

คณะดูก็ทอผ้าและจักรเย็บของชาวบ้านในหมู่บ้านชาแหย่งพัฒนาและทดลองทอผ้า

3.2 ศึกษาดูงานโรงงานทอผ้าและเย็บผ้า (13.30 – 14.30 น.)

นางคำ ต้าคำจริง (ป้าคำ) : เล่าความเป็นมาของศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ และนำชมกระบวนการผลิตในโรงงานทอผ้า

ป้าคำเล่าถึงการก่อตั้งโรงงานทอผ้า เริ่มต้นจากตอนที่โครงการพัฒนาโดยตุงฯ เข้ามาแรกๆ พวกผู้หญิงอย่างป้าคำทอผ้าด้อมอยู่ที่บ้าน เวลาเอาไปขายก็ได้ไม่กี่บาท วันหนึ่งคุณชายเข้ามาที่หมู่บ้าน มาพูดคุยซักถาม แล้วก็ชักชวนให้ตั้งกลุ่มทอผ้า (เริ่มจากโครงการฯ ต้องการหาอาชีพทางเลือกเพิ่มเติมให้กับชุมชน และเห็นว่าผู้หญิงมีศักยภาพด้านการทอผ้า ปักผ้า เย็บผ้า คุณชายจึงเข้าไปพูดคุย) เริ่มต้นมีสมาชิกเพียง 10 คน แรกๆ เติบโตด้วยความยากลำบาก ช่วยกันทำทุกอย่าง มีก็ทอเพียงไม่กี่ก๊ และคนทอไม่กี่คน ไม่มีความรู้ไม่ได้เรียนหนังสือ การสื่อสารก็ยากลำบาก เมื่อเริ่มต้นทอ รูปแบบทอก็เป็นแบบเดิมๆ ได้วันละ 2-3 เมตร ทางโครงการฯ จึงได้หาครูมาสอนทอผ้าจากศูนย์อุตสาหกรรมภาคเหนือ เพื่อที่จะให้พวกป้าทอผ้าได้มาตรฐานและได้ปริมาณที่เพิ่มขึ้น ที่แรกครูจะมาสอน 3 เดือน โครงการฯ บอกว่าไม่ได้ สั้นเกินไป จะทำไม่เป็น ทางศูนย์อุตสาหกรรมฯ จึงไปปรับมาใหม่เป็น 9 เดือน จึงทำได้ ผ่านความลำบากมาได้ถึงวันนี้ก็ภูมิใจ คนที่ทำด้วยกันบางคนรู้สึกท้อ ก็ลาออกไป เหลืออยู่ 6 คน แต่คนที่เหลือก็ไม่ท้อ อดทนสู้ทำกันต่อไป จากนั้นก็มีดีไซน์เนอร์เข้ามาทำงาน

ชื่อคุณแมรีแอน มาทำงานช่วยเรื่องการออกแบบลายผ้า จนปัจจุบันนี้สามารถทอผ้าที่สวยงามตามที่ตลาดต้องการ และทำให้ป่ามีงานทำที่มั่นคง มีรายได้ที่มากขึ้น สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้จนถึงทุกวันนี้ ป้าคำรู้สึกภูมิใจมากที่งานจากฝีมือของป้าๆ สามารถส่งออกไปขายยังต่างประเทศและเป็นที่ต้องการของตลาด ปัจจุบัน โรงงานก็ขยายใหญ่ขึ้น มีกี่ทอผ้า และคนทอก็เพิ่มขึ้น โรงงานนี้มีคนทำงานเกือบๆ 200 คน จากนั้น ป้าคำนำคณะชมโรงงานทอผ้า โดยเริ่มจากชั้นตอนแรกคือหมุนหลอด ทำด้ายยืน แล้วค่อยไปถึงกึ่ง และจบด้วยการตรวจสอบคุณภาพ เพื่อให้ชาวบ้านเข้าใจการทำงานทุกขั้นตอน

ชมโรงงานทอผ้า

3.3 เยี่ยมชมโรงย้อมผ้าและทดลองย้อมสีผ้าด้วยสีย้อมธรรมชาติ (14.30 – 15.30 น.)

นางชุตริ โกลัวะ เจ้าหน้าที่ย้อมสี ได้ให้ข้อมูลกับคณะเกี่ยวกับสีย้อมธรรมชาติว่ามูลนิธิ มีนโยบายในการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จึงได้มีโครงการสีย้อมธรรมชาติเกิดขึ้น สีธรรมชาติที่ทางโครงการนำมาย้อมเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวบ้านอยู่แล้ว เช่น การนำหอมโป (ว่านหอมแดง) อ้อมมาย้อมผ้า นอกจากนั้น ยังได้ทดลองนำเอาเศษวัสดุที่อยู่ในพื้นที่ดอยตุงหรือในกระบวนการผลิต เช่น หญ้าแฝก ถ่านแมคคาที่ได้จากจากกะลาที่เผาเป็นเพลิงในระบบผลิตน้ำร้อนชีวมวล กากกาแฟ เปลือกหัวหอมที่ได้จากห้องครัว เปลือกขนาน้ำมัน ไม้แก่นฝาง และอื่นๆ มาใช้เพื่อให้สีที่แตกต่างกันไป

หลังจากนั้นได้ให้คณะทำกิจกรรมย้อมผ้าด้วยสีย้อมจากธรรมชาติ 4 สี คือ สีจากหัวโป สีจากกากกาแฟ สีจากอ้อม และสีจากสีเสียด เริ่มตั้งแต่การทำลาย ย้อม และล้าง จากนั้น ทางโรงย้อมสีฯ จึงปันแห้งและมอบให้ชาวบ้านกลับไปเป็นที่ระลึก

ทดลองย้อมผ้าด้วยสีย้อมธรรมชาติจากสีจากหัวโป่ กากกาแฟ ช่อมและสีเสียด

3.4 กลุ่มผู้นำอาชีพสตรีบ้านไล่โว่ – สาละวะแลกเปลี่ยนพูดคุยกับดีไซเนอร์ดอยตุง และเจ้าหน้าที่โรงงานทอผ้า (15.30 – 16.45 น.)

ผู้ร่วมพูดคุยกับคณะประกอบด้วย

1. นายจักรายุทธ์ คงอุไร	ดีไซเนอร์
2. นางสาวจตุพร เทพนิล	ดีไซเนอร์
3. นายศุภกร ภาโชค เกษพานิช	ดีไซเนอร์
4. นางชูศรี โกลัวะ	เจ้าหน้าที่ย้อมสี
5. ดาราลักษณ์ นันตะเรือน	ผู้จัดการส่วนโรงงานทอผ้า
6. นางคำ คำคำจริง	หัวหน้าแผนกทอผ้า
7. นางสาวทอง อักษรศรี	หัวหน้าแผนกทอตัวอย่าง

นายจักรายุทธ์ คงอุไร : เล่าถึงความสำคัญของการออกแบบผลิตภัณฑ์ว่า ผลิตภัณฑ์ของดอยตุงเริ่มจากสมเด็จพระเจ้าที่ทรงต้องการสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านในดอยตุง โดยดูว่าความรู้ หรือ สิ่งที่ชาวบ้านมีคืออะไร ความถนัดเดิมของชาวบ้าน และต่อยอดจากสิ่งที่มี นั่นก็คือการทอผ้า เย็บผ้า โดย ช่วงแรกก็ได้ได้นำนักออกแบบจากต่างประเทศ และผู้เชี่ยวชาญจากกรุงเทพฯ เข้ามาช่วยส่งเสริมทักษะให้กับ ชาวบ้าน และเริ่มออกแบบมากขึ้น ผูกสอดตัดเย็บต่างๆ มีวัสดุใหม่ๆ เพิ่มเข้ามา จนเกิดเป็นโรงงานอย่างที่ เราเห็นทุกวันนี้ ทางคณะที่มานี้ ก็เห็นว่ามีทักษะด้านการทอผ้ากันอยู่แล้ว ดังนั้นสิ่งที่ยังขาดอยู่ก็เป็นสิ่งที่ ต้องค่อยๆ เรียนรู้เพิ่มเติม จากที่ได้ฟังเมื่อเช้านี้จะเป็นเรื่องการตัดเย็บ การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ การ

เพิ่มคุณภาพสินค้า และเรื่องการตลาด เพื่อให้สินค้าที่สามารถขายได้ในตลาด อาจจะเริ่มจากภายใน จังหวัดก่อน และค่อยๆ ขยายมากขึ้น ซึ่งปัจจัยหลักๆ ในการออกแบบและผลิตสินค้า 6 อย่าง คือ

1. คน การออกแบบต้องคำนึงถึงคนใช้เป็นหลัก ต้องนึกภาพว่าเขาเป็นใคร เพศอะไร ทำอาชีพอะไร เพื่อออกแบบได้ตรงความต้องการ
2. ราคา ราคาจะถูกหรือแพงขึ้นอยู่กับกลุ่มคน
3. คุณภาพ ราคาของสินค้าจะสามารถเพิ่มราคาได้ ต้องมาพร้อมกับคุณภาพของสินค้า และวัตถุดิบที่นำมาใช้ เราสามารถสร้างมูลค่าได้
4. รูปทรง ที่หลากหลายตรงกับความต้องการของลูกค้า
5. การใช้งาน ออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้งาน
6. สิ่งแวดล้อม เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสิ่งที่ตอยตุงใส่ใจมาก เรานำของเหลือใช้มาต่อยอด เพิ่มมูลค่าเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ไม่สร้างขยะ

นางสาวจตุพร เทพนิล : กล่าวเสริมว่า เวลาที่ดีไซน์เนอร์จะทำงานออกแบบอะไรสักอย่าง ก็จะต้องลงไปตามหมู่บ้านเพื่อไปดูวัฒนธรรม การใช้ชีวิต เครื่องแต่งกาย หรืองานฝีมือต่างๆ และพูดคุยแลกเปลี่ยนกับชาวบ้าน เพื่อให้เข้าใจ และรู้จักชาวบ้าน แล้วค่อยๆ พัฒนาจากสิ่งที่มี เช่นเดียวกับทางคณะที่มีทักษะการทออยู่แล้วก็ค่อยๆ พัฒนาให้หลากหลายมากขึ้น เช่น การออกแบบให้แตกต่างโดยการนำลายชนเผ่ามาใส่เล็กน้อย หรือทอก็เดี่ยวแต่หลายๆ รอบ หลายๆ สีเปลี่ยนกันไปอาจทำให้ได้อะไรที่แตกต่างจากเดิม

จากนั้น จึงชวนให้คณะซักถามพูดคุย ชาวบ้านสนใจฟัง แต่ไม่ได้จะถามอะไรเพิ่มเติม พัฒนาการอำเภอสังขละบุรีจึงลุกขึ้นพูด

นางณัฐภัทร์ ศิริพันธุ์ พัฒนาการอำเภอสังขละบุรี : กล่าวว่าเนื่องจากชุมชนไล่โว่และสาละวะเป็นชุมชนปิด เพิ่งเคยออกจากสังขละบุรีมาดูงานครั้งแรก ชาวบ้านค่อนข้างอาย ไม่ค่อยกล้าพูด กล้าถาม แต่จากการพูดคุยกันมา จึงขอเป็นตัวแทนชาวบ้านเล่าให้ฟังว่า ชุมชนทำงานทอผ้าได้ มีฝีมือ ทำสวย แต่ราคาสูง เช่น ผ้าถุง 1 ผืนราคา 3,500 บาท ส่วนผลิตภัณฑ์อื่นๆ ก็ทำได้แต่แบบง่ายๆ พัฒนาการชุมชนก็ได้พยายามช่วยพาคนไปสอน หาดตลาดให้ขายแต่ก็ยังทำได้ไม่มาก วันนี้ทางคณะก็ได้นำผลิตภัณฑ์บางส่วนมาให้อู๋ด้วย อยากขอให้ตอยตุงช่วยดูและให้คำแนะนำ

หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล : ชวนชาวบ้านคิดต่อ และสอบถามความต้องการของชาวบ้านว่าจริง ๆ แล้วชาวบ้านต้องการให้ช่วยเหลือด้านใด ชาวบ้านหันไปพูดคุยปรึกษากัน และให้นายชโนดม ซึ่งเป็นล่ามบอกสิ่งที่ชาวบ้านต้องการได้แก่

- อยากได้จักรเย็บผ้า
- อยากได้คนไปสอนที่ชุมชน
- อยากให้ช่วยหาตลาดเพื่อให้ได้ขายสินค้าของชุมชน ซึ่งข้อนี้ เป็นข้อที่อยากได้มากที่สุด ช่วยรับซื้อสินค้าและหาตลาดให้

หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล : ชวนบ้านคิดต่อว่า เรื่องตลาด ถ้าอยากให้ตลาดรองรับก็ต้องพัฒนาฝีมืองานหัตถกรรมให้ดีที่สุด และต้องพัฒนาเรื่องของวัตถุดิบ โทสนี ให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า ให้ลูกค้าที่ซื้อสินค้าไปรู้สึกว่าได้งานที่ประณีต มีคุณภาพ คุ่มราคา และกลับมาซื้ออีก ส่วนจักรเย็บผ้า ถ้าได้เครื่องจักรเย็บผ้าแล้วชาวบ้านจะใช้เป็นหรือไม่ และถ้าอยากจะให้คนดอยตุงไปช่วยสอนที่ชุมชนก็จะใช้กำลังคนเยอะมาก เราเองมีงานทางนี้ที่โรงทอผ้า อาจจะต้องถึงขั้นปิดโรงงานและสายการผลิตบางส่วนถ้าจะต้องไปกัน (หัวเราะทั้งสองฝ่าย) และได้สอบถามกับชาวบ้านว่าอยากมาเรียนรู้ และฝึกอบรมที่ดอยตุงหรือไม่ ให้ไปคิดกันก่อนได้ ยังไม่ต้องตอบคำถามตอนนี้ และถ้ามาได้ ชาวบ้านต้องคิดต่อว่าถ้ามาเรียนรู้จนทำเป็นได้ต้องใช้เวลากี่เดือน เพราะการเรียนรู้และฝึกฝนนั้นต้องใช้เวลา มาเพียงแค่นี้หรือสองสัปดาห์ หรือช่วงสั้น ๆ ไม่ได้

ชาวบ้านบางส่วนได้ให้คำตอบว่า อยากมาเรียนรู้ แต่ยังไม่พร้อม ไม่อยากมาอยู่นาน ๆ เนื่องจาก

1. ไม่อยากเดินทางไกล
2. เป็นห่วงครอบครัว
3. มีลูกเยอะ (8-14 คนต่อครอบครัว)
4. มีงานอื่นต้องทำด้วย เพราะทำเกษตรแปลงใหญ่ ต้องผลัดเวียนกันไปทำ หยุ่งงานนาน ๆ ไม่ได้

หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล : กล่าวว่ามูลนิธิฯ พร้อมที่จะสนับสนุนช่วยเหลือด้านการออกแบบ วิธีการเย็บ และการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพ ดังนั้น ถ้าจะให้ชาวบ้านสามารถทำได้ทำเป็นต้องมาฝึกกับทางดอยตุงที่นี่ ต้องใช้เวลาในการฝึกและต้องฝึกอย่างใกล้ชิดจนกว่าจะเป็น ถ้าห่วงเรื่องค่ากินอยู่ไม่ต้องห่วง สามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายในเรื่องของที่อยู่ที่กินให้ได้ ช่วยสอนความรู้ด้วย มีเงินค่าจ้างจะได้มีรายได้ด้วย ขอแค่ให้ชาวบ้านอดทน และต้องการเรียนรู้จริงๆ และการเรียนรู้ก็ต้องใช้เวลา เจอกันครั้งทาง มูลนิธิ

ฯ ยื่นมือไปหาแล้ว ชาวบ้านก็ต้องยื่นมือออกมาหาด้วย ต้องพบกันครึ่งทางเพราะถ้าคนเราได้อะไรมาง่ายๆ ก็จะไม่เกิดความรักความหวงแหน

วันนี้ถ้าคณะยังไม่พร้อมที่จะตอบก็ไม่ใช่ไร ให้กลับไปคิดไปคุยกันก่อน แต่ทางมูลนิธิฯ ขอซื้อผลิตภัณฑ์บางอย่างของชุมชนไว้ที่นี่ เพื่อจะให้ดีไซน์เนอร์ลองถอดแบบ และทำลายผ้า ทำสีใหม่ แล้วส่งกลับไปให้กับชุมชนเป็นตัวอย่าง

(บน) หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล ชวนชาวบ้านคิดและสอบถามความต้องการของชาวบ้านไล่โว่-สาละวะ
(ล่าง) สอบถามรายละเอียดการทำเสื้อกะเหรี่ยงและลายผ้าทอของชาวบ้านผู้ผลิต

สินค้าตัวอย่างที่ชาวบ้านบ้านไล่โว่-สาละวะนำมาให้ดู และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ขอซื้อไว้เพื่อช่วยดูแลเรื่องแบบ และจะปรับผลิตภัณฑ์แล้วส่งกลับไป

4. ภาคผนวก

รายชื่อคณะ

ที่	ชื่อ - สกุล	บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ลายมือชื่อ
๑.	นางสาวสาวณี คงนาคดี	๔	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๒.	นางมะลิแสง ก้องขุนศิริ	๑๔	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๓.	นางยงตวย คุณก้องยืนยง	๑๙	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๔.	นางสาวช่อทิพย์ กัลยาณธรรม	๗/๑	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๕.	นางสาวชมพูช ธนศิริกุล	๖/ส	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๖.	นางสาวจันทร์สุดา มงคลนำชัย	๒๐/ช	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๗.	นางสาวอรกัลยา มงคลนำชัย	๑๙/ช	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๘.	นางสาวเขมิกา มิตรมงคลฤกษ์	๒๒/ช	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๙.	นางสาวน่อเอหนู -	๗/ช	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๑๐.	นางสาวน้ำหวาน -	๗/ช	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	

ที่	ชื่อ - สกุล	บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ลายมือชื่อ
๑๑.	นางน่อพิใจ -	๒๑/ซ	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๑๒	นางน่อสะดอง -	๒๐/ซ	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๑๓	นางสาวมะเอ -	๑๗/ซ	๕	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๑๔	นางสาวน่อมิ่งโจ่ง -	๒๐/ซ	๕	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๑๕	นางโพ่ซ่อจะ -	๒๔/ซ	๕	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๑๖	นางสาวนุซจาร์รี่ เสดะพันธุ์	๒๑/๔	๑	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๑๗	นางสาวอิสราพร ไทรสังขลิต	๙	๑	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๑๘	นางสาวอภาพร ก้องขจรคีรี	๑๕/๕	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๑๙	นางสาวภาวิณี พิทักษ์ชาตคีรี	๑๗/๑	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๒๐	นางสาวโชติกา โชคเสริมสิน	๓๗	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	

ที่	ชื่อ - สกุล	บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ลายมือชื่อ
๒๑	นางสาวนภลัย จำรัสศิริ	๔๐	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๒๒	นางมือเสอะเต๊ะ ก้องขุนศิริ	๑๐/๒	๔	ไล่โว่	สังขละบุรี	
๒๓	นางสาวเบญจมาศ วงษ์สุวรรณ					
๒๔	นายสุชาติ ภัคพาณิชย์					
๒๕	นางสาวณัฐรวี ตันธีระพลชัย					
๒๖	นางณัฐภัทร ศิริพันธุ์					
๒๗	ร้อยโทกรันชัย ภควัฒน์นันท์					
๒๘	นายทรงศณพร ชูเมือง					
๒๙	นายมนตรี สุขเจริญประเสริฐ					
๓๐	นายชโนดม สังขสุวรรณ					